

ANTIĖOS ŹINIŲ VIKTORINA

Źinai daugiau, nei manai!

Organizuoja

Klasikų
asociacija

LRT | .lt

Fizikai mokosi, kas yra Archimedo dėsnis, medikai duoda Hipokrito priesaiką, matematikai neapsieina be Pitagoro teoremos, o geografsai Źavisi Eratosteno atradimais. Kurie iš jų klysta?

- A. fizikai
- B. medikai**
- C. matematikai
- D. geografsai

ATSAKYMAS: B

Šio pusiau legendinio pasakėčių kūrėjo vardas yra tapęs bendrinio ŹodŹiu, nusakančiu kalbą, kurios tikslas – netiesiogiai perteikti norimą mintį. Šią kalbą sovietmečiu naudojo ne vienas lietuvių raŹytojas. Koks Źio pasakėtininko vardas?

- A. Ezovas
- B. Krylovas
- C. Ezopas**
- D. Euripidas

ATSAKYMAS: C

Anot mito, Oidipas, atėjęs į Tėbus, sutiko miesto vartus saugančią Sfinę, kuri uŹdavė garsiąją mįslę: „Kas ryte vaikšto keturiomis, dieną dviem, o vakare trimis kojomis?“ Kaip į Źią mįslę atsakė Oidipas?

- A. Šuo
- B. Kentauras
- C. Źmogus**
- D. Lokys

Prancūzijos miestą Orleną dar III a. po Kr. atstatė ir savo vardu pavadino vienas Romos imperatorius. Įsiklausę į sąskambį, pasakykite, kuris Romos imperatorius tai buvo?

- A. Aurelijanas**
- B. Markas Aurelijus
- C. Aulas Vitelijus
- D. Valerijanas

ATSAKYMAS: A

Romėnų mitologijoje jis valdė jūras ir vandenynus. Dabar jį rastume nebent danguje arba parduotuvės lentynoje. Kas jis?

- A. Tritonas
- B. **Neptūnas**
- C. Vytautas
- D. Marsas

ATSAKYMAS: B

JIS garsus Romos karvedys, konsulas. Pilietinio karo vadas ir net Romos diktatorius. Tačiau tereikia jo pavardę pakeisti kirtį ir jis tampa populiariu pavasarišku gėrimu. Kas JIS?

- A. Kombuča
- B. **Sula**
- C. Tonikas
- D. Matė

ATSAKYMAS: B

JIS žymiausias Kartaginos vadas Pūnų karuose, tačiau JIS taip pat yra puikiai žinomas knygų ir serialų veikėjas, pagarsėjęs serijinis žudikas, turintis ir lietuviškų šaknų! Kas JIS?

- A. **Hanibalas**
- B. Palemonas
- C. Drakula
- D. Antonijus

ATSAKYMAS: A

JIS buvo garsiausias Spartos karvedys, kovojęs Termopiluose ir padėjęs graikams laimėti graikų-persų karus, tačiau JIS buvo ir garsus lietuvių filosofas, intelektualas, šiuolaikinės visuomenės tyrėjas ir kritikas. Kas JIS?

- A. Klaudijus
- B. Julijonas
- C. Teofilijus
- D. **Leonidas**

ATSAKYMAS: D

JIS bene žymiausias lietuvių dailininkas ir kompozitorius, tačiau Senovės Romoje JIS ne tik dekriminalizavo krikščionybę, bet buvo ir pirmasis krikščionis imperatorius istorijoje.

- A. Palemonas
- B. **Konstantinas**
- C. Jurgis
- D. Julijonas

ATSAKYMAS: B

44m. pr. Kr. JIS buvo negarbingai nužudytas, tačiau šiandien JO vardu vadiname dažną medicininę procedūrą. Kas JIS?

- A. Vilhelmas Rentgenas
- B. Hipokratas
- C. Asklepijas
- D. **Gajus Julijus Cezaris**

ATSAKYMAS: D

JI – garsiausia graikų poetė iš Lesbo salos, dar Antikoje dėl savo genijaus praminta dešimtąja mūza, o jos įtaka įsiskverbė net į mūsų kasdienę kalbą. Kas JI?

- A. Korina
- B. Beatričė
- C. Sapfo**
- D. Medėja

ATSAKYMAS: C

JO kūriniai yra Europos literatūros ištakos, kurių atgarsiai pastebimi kasdien, tiek mene, tiek populiariojoje kultūroje, o jo anglišką vardo versiją rasime ir viename animaciniame seriale apie geltoną šeimą. Kas JIS?

- A. Ovidijus
- B. Horacijus
- C. Herodotas
- D. Homeras**

ATSAKYMAS: D

Jau daug šimtmečių JI sutinkama literatūroje, teatre, dailėje, muzikoje ir kine, tačiau pirmiau JI buvo paskutinioji Ptolemajų dinastijos Egipto valdovė. Kas JI?

- A. Medūsa
- B. Penelopė
- C. Kleopatra VII**
- D. Klitaimnestra

ATSAKYMAS: C

Nors JOS vardas rimuojasi su motyvacijos trūkumu, JI buvo Aleksandrijos filosofė ir astronomė, JI laikoma pirmąja moterimi matematike. Kas JI?

- A. Hipatija**
- B. Hiparchija
- C. Kleopatra
- D. Aspasija

ATSAKYMAS: A

JOS vardas skamba panašiai kaip ir graikų miškų, medžioklės ir žvėrių deivės, o JI pati buvo Halikarnaso karalienė, karvedė, pati vedusi laivus garsiam Salaminio mūšyje. Kas JI?

- A. Artemidora
- B. Artemisija I**
- C. Artemidė
- D. Artemidija

ATSAKYMAS: B

III a. pr. Kr. gyvenęs Eratostenas pirmasis apskaičiavo žemės X. Tai jis padarė nustatęs, koku kampu krinta šešėlis Aleksandrijoje tuo pat dienos metu, kai daiktai Sijėnėje, nutolusioje nuo Aleksandrijos 5000 stadijų, nemeta jokio šešėlio. Ką apskaičiavo Eratostenas?

- A. Žemės gylį
- B. Žemės perimetrą**
- C. Žemės svorį
- D. Žemės diametrą

ATSAKYMAS: B

Antikoje būta daug skirtingų teorijų apie tai, kodėl žemė nenukrenta. Vieni filosofai manė, kad ji laikosi ant vandens, kiti – kad ant oro, o štai Anaksimandras manė, kad jai nebūtina ant ko nors laikytis. Kodėl?

- A. Nes žemė pati yra iš oro ir sklendžia
- B. Nes žemė susideda iš skraidančių atomų
- C. Nes ją iš viršaus laiko ir po visatą nešioja dievai
- D. Nes žemė yra visatos centre ir jai nėra priežasties judėti**

ATSAKYMAS: D

Platonas, kalbėdamas apie tris sielos pradus, protingąjį pradą susiejo su žmogaus galva. O kur tuomet, pasak Platono, slypi aistringoji ir geidžiančioji sielos dalys?

- A. Kraujyje ir žarnose
- B. Kojose ir rankose
- C. Krūtinėje ir pilve**
- D. Rankose ir akyse

ATSAKYMAS: C

Šie filosofai kritikavo socialinės normos ir jų keliamus suvaržymus kaip pagrindinę kliūtį žmogaus kelyje laimės link. Dabar iš jų pavadinimo kilusiu žodžiu pavadintume viskuo abejojančią ir kitų žmonių veiksmais nepasitikinčią asmenį. Kaip vadinosi šie filosofai?

- A. Kinikai**
- B. Stoikai
- C. Platonikai
- D. Hedonistai

ATSAKYMAS: A

Pasakojama, kad pirmasis filosofas Talis gebėjo gamtos tyrimus pritaikyti ir praktiškai. Kartą Talis iš anksto nuspėjo apie būsimą gausų alyvuogių derlių. Ką jis padarė, kad praturtėtų?

- A. Supirko visas alyvuogių giraites
- B. Nusipirko laivą, kad galėtų eksportuoti aliejų
- C. Savo žemėse pasėjo daug alyvmedžių
- D. Supirko visus alyvuogių presus, o vėliau juos išnuomavo**

ATSAKYMAS: D

Graikai savo abėcėlę perėmė iš finikiečių, kurie kaip ir hebrajai priklauso semitų kalbų grupei. Tačiau graikai atliko vieną svarbų patobulinimą, kuriuo graikų abėcėlė iki šiol skiriasi nuo hebrajų ir kitų semitų kalbų abėcėlių. Koks tai patobulinimas?

- A. Balsių rašyba**
- B. Mažosios raidės
- C. Hieroglifų atsisakymas
- D. Tarpai tarp raidžių

ATSAKYMAS: A

Senovės romėnų medicinoje JUO gydydavo beveik viską: depresiją, nuodingus įkandimus, vidurių užkietėjimą, naudodavo ir operacijų metu kaip antibakterinį bei nuskausminamąjį medikamentą. Dabar sakytume, kad nesaikingas JO vartojimas kelia žalą. Kas tai?

- A. Vanduo
- B. Vynas**
- C. Tabakas

D. Spiritas

ATSAKYMAS: B

Didžiausias antikinio pasaulio kupolas randamas ant šiandien tebestovinčios, bet bažnyčia paverstos romėniškos šventyklos. Kupolo centre žiojėja anga, pro kurią kiaurai matomas dangus. Koks tai architektūrinis romėnų stebuklas?

A. Panteonas

B. Partenonas

C. Koliziejus

D. Šv. Petro bazilika

ATSAKYMAS: A

Senovės Roma išsiskyrė savo milžinišku kelių tinklu, leidusiu laisvai judėti armijoms, civiliams ir pan. visoje imperijos teritorijoje. Koks posakis atspindi šį plačiai išsiraizgiusį romėnų kelių tinklą?

A. Visi takai veda į Romą.

B. Visi tiltai veda į Romą.

C. Visi keliai veda į Romą.

D. Visos gatvės veda į Romą.

ATSAKYMAS: C

Pasak legendos, graikų inžinierius Archimedas, pasitelkęs saulės šviesą ir veidrodžius, išrado pirmąjį šilumos spindulį, savotišką šiuolaikinių lazerių protėvį. Kam Archimedas jį naudojo?

A. Medžioti paukščiams

B. Kaip švyturį

C. Šildyti vandenį viešosiose voniose

D. Padegti priešų laivus

ATSAKYMAS: D

Šis senovės graikų matematikas iškėlė idėją, kad visatos dėsningumas yra tarsi muzika, nes abu paklūsta harmoningiems matematiniais modeliams. Kas buvo šis mokslininkas, jeigu jo teoremą išmokstame dar mokykloje?

A. Talis

B. Pitagoras

C. Protagoras

D. Aristotelis

ATSAKYMAS: B

JIS yra vienas iš dvylikos Olimpo dievų, dar žinomas kaip pirklių globėjas, dievų pasiuntinys ir sielų vedlys į pomirtinį pasaulį. Mums jis geriau žinomas kaip mineralinio vandens pavadinimas. Kas JIS?

A. Neptūnas

B. Hermis

C. Charonas

D. Tanatas

ATSAKYMAS: B

Graikų mitologijoje JIS yra rytų vėjo personifikacija, o mums JIS daug vertingesnis. Kas JIS?

A. Fosforas

- B. Butas
- C. Eurias**
- D. Austras

ATSAKYMAS: C

Mes TAIP pavadintume gėlę ar egoistišką žmogų, o graikų mitologijoje TAI buvo jaunuolis, kuris įsimylėjo savo atvaizdą vandenyje. Kas TAI?

- A. Hiacintas
- B. Irisas
- C. Narcizas**
- D. Frezija

ATSAKYMAS: C

Romėnų mitologijoje tai piktos blogų mirusių žmonių dvasios, kurios kankinasi pačios ir kankina kitus. Kaip romėnai vadino šias piktas dvasias, jei jų pavadinimas primena vieną iš vabzdžių vystymosi stadijų?

- A. Hermos
- B. Parkos
- C. Larvos**
- D. Charitės

ATSAKYMAS: C

Ši pabaisa graikų mitologijoje buvo įsivaizduojama su ožio, liūto ir gyvatės galvomis, ją nugalėjo didvyris Belerofontas. Šiandien mes taip pavadintume keistą dalyką ar pavojingą asmenį. Kas TAI?

- A. Kerberis
- B. Medūsa
- C. Chimera**
- D. Sfingė

ATSAKYMAS: C

JIS yra piemenų globėjas ir dievų pasiuntinys tarp gyvųjų ir mirusiųjų pasaulio. JIS garsėja savo sparnuotais sandalais, o šiandien JO vardą galime sutikti ir žinomų prancūzų mados namų pavadinime. Kas JIS?

- A. Vutonas
- B. Dijonas
- C. Hermis**
- D. Charonas

ATSAKYMAS: C

Graikų mitologijoje jis yra titanas, kuris žmonėms padovanojo ugnį. Jo vardu pavadintas radioaktyvus cheminis elementas, turintis 61 elektroną. Kas JIS?

- A. Kronas
- B. Prometėjas**
- C. Helis
- D. Lantanas

ATSAKYMAS: B

Tai NASA kosmoso tyrimų programa, kurios metu žmogus pirmą kartą išsilaipino mėnulyje. Kokio graikų menų dievo garbei buvo pavadinta ši programa?

- A. **Apolono**
- B. Dzeuso
- C. Merkurijaus
- D. Helijaus

ATSAKYMAS: A

Keista, tačiau NASA kosmoso tyrimų programa, leidusi žmogui išsilaipinti mėnulyje, vadinosi saulės dievo vardu. Naujoji NASA mėnulio tyrimų programa šią mitologinę klaidą ištaisė.

Kaip vadinasi ši 2017 m. pradėta programa?

- A. **Artemidė**
- B. Selenė
- C. Hekatė
- D. Atėnė

ATSAKYMAS: A

Daugiskaita TAI – karingų graikų moterų gentis, vienaskaita – upė arba tarptautinė internetinė parduotuvė. Kas TAI?

- A. Harpija
- B. **Amazonė**
- C. Ebėja
- D. Sirena

ATSAKYMAS: B

Koks žodis sieja žymiausius austrų rašytojo Franco Kafkos ir romėnų poeto Ovidijaus kūrinis?

- A. Procesas
- B. **Metamorfozė**
- C. Analizė
- D. Metafora

ATSAKYMAS: B

JIE lietuviams gali kelti asociacijų su pabaiga, o Cezaris JIEMS skyrė savo karų užrašus. Kas JIE?

- A. Barbarai
- B. Prancūzai
- C. **Galai**
- D. Keltai

ATSAKYMAS: C

Jei vyriškos giminės, – tai mitologinė būtybė, pusiau žmogus, pusiau ožys. Jei moteriškos giminės – tai literatūros žanras, skirtas pajuokti ar pamokyti. Apie kokį literatūros žanrą kalbame?

- A. **Satyra**
- B. Pajanas
- C. Ironija
- D. Panas

ATSAKYMAS: A

JOS vardu pavadintas tragedijas parašė Sofoklis ir Euripidas, mitologijoje JOS vardas asocijuojasi su broliu Orestu ar motina Klitaimnestra, o šiandien kalbėdami apie JĄ, galvojame apie skaitiklius, grandines, laidus ir sąnaudas. Kas JI?

- A. Varža
- B. Omė
- C. Oidipė
- D. Elektra**

ATSAKYMAS: D

Pirmasis romėnų kalendoriaus mėnesis buvo skirtas dievui Janui – vartų, durų, pradžios ir pabaigos dievui. Janą menantis pavadinimas iki šiol naudojamas daugelyje Europos kalbų, o kaip šį mėnesį vadiname lietuviškai?

- A. Sausis**
- B. Vasaris
- C. Kovas
- D. Balandis

ATSAKYMAS: A

Pasakojama, kad po šio senovės graikams itin svarbaus mūsų bėgikas Feidipidas nubėgo 25 mylias iki Atėnų, ištarė „pergalė“ ir krito negyvas. Kokio mūsų garbei pavadinta tokia ilga bėgimo distancija?

- A. Spartatlonas
- B. Maratonas**
- C. Sprintas
- D. Triatlonas

ATSAKYMAS: B

Savo valstybės santvarką romėnai lotyniškai vadino „viešu reikalu“, nes bent jau teoriškai valstybės valdyme galėjo dalyvauti visi piliečiai. Šį terminą naudojame ir šiandien. Koks tai žodis?

- A. Respublika**
- B. Imperija
- C. Demokratija
- D. Diktatūra

ATSAKYMAS: A

Senovės graikai TEN keliaudavo, kad išgirstų orakulų pranašystę, o mes TEN keliaujame sužinoti naujienų ir aktualijų. Kokia tai vieta?

- A. Elta
- B. Orakulas
- C. Delfai**
- D. Dodonė

ATSAKYMAS: C

Galėtume manyti, kad senovės Atėnuose teatrą globoja JIS, nes jam buvo pavaldžios visos mūzos, jis pats buvo vaizduojamas grojantis lyra, tačiau teatras buvo Dioniso sfera. O kas yra JIS?

- A. Dzeusas
- B. Apolonas**
- C. Hermis

D. Orfėjas

ATSAKYMAS: B

Žodis „kandidatas“ yra kilęs iš lotynų kalbos, nes prieš rinkimus siekiantys būti išrinkti į kokį nors politinį postą vilkėdavo TAI kaip savo doros simbolį. Ką vilkėdavo „kandidatai“?

- A. Romėnišką toga
- B. Romėnišką tuniką
- C. Purpurinę toga
- D. Baltutėlaitę toga**

ATSAKYMAS: D

Dabar simpoziumuose aptariami aktualūs moksliniai klausimai ir vyksta diskusijos. O ko tikėtusi senovės graikas, pakviestas į simpoziumą?

- A. Pavalgyti
- B. Puotauti**
- C. Šokti
- D. Dalyvauti teisme

ATSAKYMAS: B

Romėnai šiuo vardu vadino dievų garbei skirtą procesiją, itin iškilmingas vestuvių ar net laidotuvių eisenas. Būtent iš to kilo dar ir dabar dažnai naudojamas būdvardis, kuriuo apibūdiname dirbtinį iškilmingumą ar perdėtą prabangą. Kas tai?

- A. Paroda
- B. Pompa**
- C. Paradai
- D. Procesija

ATSAKYMAS: B

Romėnams TAI – menkiausia varinė moneta, o mums – geriausias savo srities profesionalas. Kas TAI?

- A. profas
- B. asas**
- C. direktorius
- D. šefas

ATSAKYMAS: B

Mums TAI vidurinės mokyklos tipas, o graikams – sporto aikštelė, kur buvo mankštinamasi. Kas TAI?

- A. universitetas
- B. kolegija
- C. gimnazija**
- D. licėjus

ATSAKYMAS: C